

Olje- og energidepartementet
Boks 8148 Dep
0033 OSLO

Trondheim, 14.02.2014

Deres ref.:
12/1933-

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/10721

Saksbehandler:
Kristin Bodsberg

Konseptvalg Nettpplan Stor-Oslo - Miljødirektoratets hørings-uttalelse

Miljødirektoratet ser positivt på at framtidig strømforsyning til Oslo og Akershus kan sikres på en måte som muliggjør betydelig sanering av linjer og frigjøring av arealer. Framtidige utredninger bør få fram hvilke effekter dette kan få for natur- og friluftslivskvalitetene i marka. Det er imidlertid også viktig å se på mulighetene for å ta vare på noen av dagens linjetraseer som framtidige nær-rekreasjonsområder og grønne korridorer innenfor bebygde områder. Miljødirektoratet er opptatt av at bruken av den sterke klimagassen SF6 begrenses, og at alternative løsninger, miljøvirkninger, samt løsninger for å begrense utslipp av gassen, belyses i videre utredninger.

Det vises til brev av 09.12.13 vedrørende ny sentralnettløsning i Oslo og Akershus, og til høringsdokumentet fra Statnett: *Konseptvalgutredning for ny sentralnettløsning i Oslo og Akershus*.

Konseptvalget bygger på en analyse av behov, kostnader, nytteeffekter og miljø. Miljødirektoratet kommenterer ikke behovsanalysen eller den samfunnsøkonomiske analysen, men vi har sett på omtalen av miljøvirkninger, og vi gir også noen innspill til videre utredninger på miljøtemaer.

Saken

Statnett har utarbeidet konseptvalgutredning for ny sentralnettløsning i Oslo og Akershus. Utredningen tar for seg behov og aktuelle løsninger, og for de aktuelle løsningene er det vurdert kostnader, nytteverdi og miljøeffekter. Det prosjektutløsende behovet er at forsyningen til Oslo og Akershus må ha tilstrekkelig effekt og sikkerhet. Statnett anbefaler en løsning der spenningen på dagens 300 kV nett oppgraderes til 420 kV.

Miljøvirkninger omtalt i utredningen

I tråd med veilederen er miljøvirkningene bare svært kortfattet og overordnet vurdert i denne utredningen. Arealeffektivitet, klimaeffekter og lokal luftforurensning er de miljøspørsmålene som er kort omtalt i avsnittet om ikke prissatte konsekvenser.

Areal

Muligheten for å sanere eksisterende ledninger og frigjøre areal til andre formål, utgjør en stor forskjell på de ulike konseptene. I konsept 1 beholdes dagens nettstruktur, mens konsept 2 og 3 er arealeffektive løsninger.

Miljødirektoratet vil først slå fast at det har svært stor miljømessig verdi å velge en løsning som muliggjør omfattende sanering av ledninger og frigjøring av arealer. I følge rapporten ligger omkring 30 prosent av ledningene som kan saneres, og tilsvarende andel av arealet som kan frigjøres, innenfor markagrensa. Fjerning av høyspentlinjer gjennom Nordmarka vil gi betydelige forbedringer for landskap, opplevelsverdi og muligens også framkommelighet for brukerne av marka. Redusert fragmentering når linjetraseene kan tilbakeføres til natur, vil også ha potensielt betydelig verdi for naturmangfoldet.

I framtidige utredninger er det viktig å få fram positive effekter for Osloområdet. Som et verdifullt rekreasjonsområde for en stor befolkningssmengde har marka i seg selv verdi som nasjonalt viktig friluftsområde.

Utredningen tar ikke opp at frigjorte arealer utenfor markagrensa kan brukes som ferdselskorridorer eller nærrekrasjonsområder, jf. formuleringen «*Frigjøring av arealer utenfor markagrensa kan benyttes til bolig- og næringsformål*» (s. 76). Miljødirektoratet vil derfor også påpeke verdien av å opprettholde ubebygde naturarealer innenfor og i tilknytning til ellers bebygde områder. Utredningen *Naturens goder - om verdier av økosystemtjenester* (NOU 2013: 10) beskriver verdiene av natur i byområder slik (kap. 4.14):

«Natur i byområdene bidrar både til økosystemfunksjoner og menneskelig opplevelse og rekreasjon, og gir grunnlag for en lang rekke viktige økosystemtjenester. Vassdrag og trær bidrar f.eks. til den hydrologiske balansen og tar unna overskuddsvann, samtidig som de er leveområde for arter vi ønsker å ta vare på og som er viktige for folk i hverdagen. Bynaturen og parker er også viktig bl.a. for naturopplevelser i dagliglivet og for rekreasjon og aktivitet, men også unike innslag av biologisk mangfold. Slike grøntområder (urbane økosystemer) er også viktige arenaer for læring og for lokal identitet og for forståelse for natur. Med en stor og økende urban befolkning er de viktige for manges helsetilstand og opplevelse av livskvalitet. ...»

Mulighetene til å opprettholde deler av dagens ledningstraseer som åpne, grønne områder og ferdselskorridorer, bør belyses i framtidige utredninger. Det er viktig å få fram de miljøgevinstene dette kan gi lokalt, selv om den detaljerte arealbruken vil bli fastsatt gjennom senere planarbeid og kommunale beslutninger.

Klima

Statnett skriver kort at utslippene fra europeisk kraftsektor fram til år 2020 er regulert gjennom EUs system for handel med utslippsrettigheter, EU-ETS, og legger også til noen betraktninger om reguleringer som eventuelt kan komme til å erstatte dette etter 2020. Miljødirektoratet vil i denne sammenhengen vise til Europakommisjonens forslag til nytt klima- og energirammeverk 2020-2030, som ble lagt fram 22. januar i år.

Miljødirektoratet er enig i, som det blir påpekt, at det kan bli reduserte utslipp dersom den økte strømtilførselen erstatter fossile brensler i sektorer som ikke er regulert gjennom EU-ETS, slik som transportsektoren. Poenget om utslippsreduksjoner fra innfasing av elbiler er derfor relevant, selv om regneeksempelet er noe forenklet; blant annet brukes det et likt antall elbiler hvert år i regneeksempelet, og utviklingen i utslipp fra biler som bruker fossilt drivstoff, er ikke hensyntatt.

Vi merker oss imidlertid at tilgangen på kraft til slike formål forventes å være god i alle de tre konseptalternativene. Miljøeffekter av overgang til elbil er dermed uansett ikke utslagsgivende for valg av konsept.

Lokal luftforurensning

Vi støtter konklusjonen om at påvirkning på lokal luftkvalitet ikke er avgjørende for valg av konsept.

Miljøeffekter knyttet til valg av tekniske løsninger

Det er generelt viktig å få belyst miljøaspekter knyttet til valg av tekniske løsninger. Videre utredninger i Nettpplan Stor-Oslo bør derfor ta opp planlagt bruk av SF₆-gass i kompakte koblingsanlegg.

Miljødirektoratet mener generelt at bruk av utstyr som inneholder den svært sterke og langlevde klimagassen SF₆, bør begrenses. Selv med lave initielle lekkasjer tilsier et langtidsperspektiv og faren for uhellsutslipp at store installerte mengder av denne gassen bør unngås.

Bruken av SF₆ bør derfor vurderes strengt for hvert enkelt koblingsanlegg. Framtidige utredninger bør beskrive hvilke tiltak som planlegges iverksatt for å begrense bruken, og tiltak for å hindre utslipp av SF₆ der hvor den er planlagt brukt. Det er viktig at Statnett vurderer alternative plasseringer som muliggjør bruk av tradisjonelle koblingsanlegg. Virkningene av de aktuelle løsningene for klima, arealbruk og linjeføringer bør belyses.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Torfinn Sørensen
Dir. Avd. for naturressurser og klima

Reidar Dahl
seksjonsleder

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Statnett	Postboks 4904 Nydalen	0423	OSLO